

VRG_folder_0484

1.01

5. III. 90

First Emperor's Effrunt on

Hisarionu
=
=

and John here.

Porosion 5) ~~The~~ (was stamped. Again [1.02]
 Porosion amphorae are first class as containers,
 able,
 well-made and ^{remarkably uniform,} systematically stamped, with
 an ethnic ^{in a stamp} identification (such as "Thron" "orkin"
 found ⁱⁿ Th. - B. ~~map~~). Perhaps they were
 used, and re-used, to take ^{southern} ^{strand} ^{on} ^{way} ^{from}
 a Syrian port, not at its destruction - Sicily?

Russian amphioxes are first class as containers,
durable,
well-made and systematically stamped, with

an ethnic ^{in the} identifiers (such as "Thao" or "Kish")

found ⁱⁿ Th. - B. (~~the~~) . Perhaps it was

used, and re-used, to take ^{some} on ~~way~~ ^{street} ~~rain~~ ^{for}

a Syrian port, not at its destruction - Sicily?

RHODES : PERAEA

American School of Classical Studies
54 Swedias Street, Athens 106 76, Greece

February 28, 1990

To P.M. Fraser

Dear Peter,

Your handle stamped BAICKΩ, of which you sent a print on Dec.14, is one of Mr. Benaki's ΔΙΑΦΟΡΑ, to which we attached the number M ABC 86 (M for Misc., ABC for Alexandria Benaki Collection). No doubt Empereur has given it another number by this time. Our photo of the same item is somewhat sharper, setting off the apices; if you want one for publication, probably we could provide. I return yours, which is no doubt by Edouard.

As for the omega, could the name not be feminine? Like the Rhodian TIMΩ and KAAAIΩ. For the name in general, how about a non-Greek trying to write ΦAIEKΩ? The look of the stamp, big letters, and impressed down the curve of the handle, is a bit like some "Western" ones, "Greek Brindisi" perhaps. But apparently the section of the handle is broad and thin and turning down at the edges (sketch in our files), so not too right for Gk. Br., as those tend to be thick, toward circular in section. I don't know. We have no other examples of this elegant stamp. I return your picture, and regret delay in reply. . . A correction: Mr. B. had two examples of the stamp, and we have rubbings of both, but no photo of the second, incomplete at the right end, no omega. Its number is or was M ABC 130. Both have "quite fine, reddish buff clay".

I don't know if you have noticed, but J.-Y. Empereur has been investigating piles of amphora fragments laid bare by road works in coastal Turkey. Sometimes they find the kiln. In the Datcha peninsula, he finds lots of Knidian stamps, in associated groups. In Hisarönü, he finds stamps dated by Rhodian stamp eponyms, this spot being within your Peraea. If you look at my Koroni article, Hesp. 1963, p. 323, fig.1, nos. 2, 3, and 4 are all dated by ΑΓΠΙΩΣ. 4 would have been made in Rhodes, but 2 and 3 no doubt outside. We noticed uncharacteristic clay in a lot of Mr. B.'s early Rhodian handles. And were puzzled. But madly busy while

Jan 25, 1949, 2022 Gubellini, Mossall,
Genoa Naples, Aless.
Lettiano "Fornell", Capit WE 13057

Happy New Year to you,

Virginia

ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΣΤΟ ΠΑΖΑΡΙΚ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ

ΕΝΑ ΘΑΥΜΑΣΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΑΝΤΕΙΟ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ ΦΩΣ

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΗΣ ΘΕΑΣ ΗΜΙΘΕΑΣ ΠΟΥ ΤΟ ΠΕ-

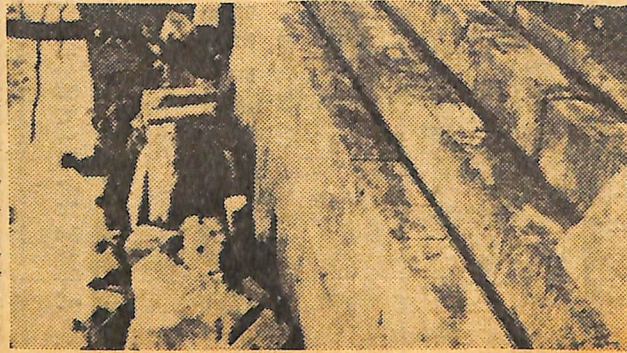
ΡΙΓΓΡΑΦΕΙ Ο ΔΙΟΔΩΡΟΣ Ο ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ

Ο Ιστορικός Διόδωρος δ' Σικελίτης αναφέρει έναν μύθο που έδωσε αφορμή σε πολλές έρευνες από το 1860 ακόμη.

Κάποτε, ήταν ένας βασιλιάς που είχε τρεις κόρες — την Μολτάδια, την Ροία και την Παρθία. Η Ροία ήταν, κυριολεκτικά, πενταμορφική — έβλεπε, άκουγε, ήπιε, έφαιγε, έπινε. Όταν ο πατέρας της κατάλαβε τι είχε συμβεί, ήταν πολύ —πολύ άγρια. Θύμωσε φανερά, γιατί η κόρη του έπρεπε να φέρει στον κόσμο ένα παιδί. Δεν πίστευε πως ό έρωσ της κόρης του ήταν θεός, και για να την τιμωρήσει, την έβαλε σε μια λάρνακα μέσα και την πέταξε στη θάλασσα. Τα κήματα τη φέρανε και καταβήκαν στην ιερή νησο, τη Λήνη, όπου γέννησε το γιο της, που έγινε πολύ εύδοτος.

Οι δυο άλλες αδερφές μέινανε στο παλάτι του πατέρα τους, που τις είχε υποκρεώσει να προσέχουν. Αμφότερα που ήταν γεμάτος, με κρασί — μόλις έκλεινε τον καιρό, είχε βρεθεί ό τρόπος να δαξάνουν κρασί από τὰ σταφύλια.

Μιά μέρα όμως οι καμήνες απο-

Οι τρεις βαβίδες της κρηπίδας του ναού της 'Ημιθέας, πάνω από την ερυθρίδα. Πάνω είναι ένα δωρικό χαρκτηριστικό σέ λινικό ναό.

κοιμήθηκαν πολύ βαθιά, μπήκαν μέσα στο δωμάτιο ό χόρσοι, ρίξαν χυμό στο αγγείο, το σπάρανε και χύθηκε κατ'αρχής το πιστό. Όταν ξυπνήσαν, οι εἶδαν την συμφορα, τρομοκρατήθηκαν, δεν είχαν κουράγιο ν' αντι-κρούσαν τον πατέρα τους πιά, γι' αυτό και τρέσανε στην παραλία Α-ταλάνης και πέρανε μέσα. Ο Α-ταλάνης, τότε, τις συμπεριέλαβε και τις δοήτρει να βγούν στη Χερσόνησο — απέναντι από τη Ρόδο — όπου οι ντόπιοι τις έτιμησαν πολύ και τις λάτρεψαν ως θεές.

Η Μολτάδια μετονομάστηκε σέ 'Ημιθέα και ό ναός της στήθηκε στην Καστάδο. Έκει, καταφύλανε πλήθος άρσενων, από πολύ μακρινές χώρες, γυρεύοντας τη γιστραία τους, κάθε φορά που το ιερό έγινε ναός. Με τον καιρό, κυριολεκτικά, γνώστω και γέμισε, κυριολεκτικά, με πλήθος ανθρώπων, από απείρην αριθμόν πιστών. Υπήρχε τόσοσ σεβασμός στην ύπαταση της, ώστε, ποσ όλο που ό τόπος δεν είχε διόλου άνωσση, πειρατές και κάθε λο-γής κατακτητές, ποτέ δεν τόλμυαν να πατήσουν βαθύλο ποδί στον ναό της. Δεν επιτρέπονταν εκεί, να χρησιμποιήται το κρασί για σπονδές και ακόμη, κανείς σάν έτραγε χοιρινά κοσές δεν επιτρέπονταν να δρασκελίση τὸ κατώφλι του τεμένους.

Η έπιγραφή που ταυτίζει τον άρχαιο λογικό χώρο του Παζαρίκι, με τὸ ιερό της 'Ημιθέας, που άναφέρει ό Διόδωρος. Ήταν χαραγμένη στη λαθή ενός αγγείου. Η γενική ΗΜΙΘΕΑΣ σημαίνει 'Ιδιοκτησία της 'Ημιθέας. Χρονολογείται γύρω στὸ 300 π. Χ.

Ο μύθος είναι μύθος, όμως από τον περασμένον ακόμη αιώνα, σκέφτηκαν πολλοί να έρευνήσουν γιά να βρουν τό σπουδαίο εκείνο ιερό. Στά 1860, ό Άγγλος ναύαρχος Σπράττ, Ύδρονάρος στην εἰδική δουλειά, στο Παζαρίκι της Τουρκίας, βρήκε τὰ ίχνη ενός αρχαίου ναού, στο βάθος ακριβώς του κόλπου της Σύμης. Πίστεψε πως έπρόκειτο γιά ναό της Λητούς, ανακοίνωσε την άνακάλυψή του, κι από τότε, σ' όλους τους χάρτες έτσι αναφέρεται ό αρχαιολογικός χώρος, Ερευνες όμως που έγιναν τελευταία, στην νοτιοδυτική γωνία της Μικράς Ασίας από τους Άγγλους αρχαιολόγους, τους καθηγητές Κουκ και Τζωρτζ Μπην, αποκάλυψαν ότι ό ναός που είχε δη ό Σπράττ, βρισκόταν, ακριβώς, στη θέση που πρέπει να υπήρχε τὸ ιερό της 'Ημιθέας.

Ζήτησαν άμέσως την άδεια της τουρκικής κυβέρνησης και γιά δύο αλλοιάρνα χρόνια — τὸ 1959 και τὸ 1960 — έρεύνησαν τὸ χώρο σέ δύο συντάγες άνασκαφικές περιόδους. Χάρος στην χορηγία των Πανεπιστημίων του Μπρίστολ και του Καθ' ύμην καθαρίστηκε τὸ μεγαλύτερο μέρος του ιεροῦ ως τὸ παρόντο έ-βρος. Τὸν πρώτο χρόνο, καμιά άπόδειξη δεν ήρθε στο φῶς, 1960, την ταύτιση τὸ ιεροῦ. Στά 1960, όμως, ό κ. Κέννεν φρέιερ δόρκε τη λαθή, εἰς άμφορές με σφράγισμα που ανέφερε τὸ ὄνομα της θεάς, 'Α-κόμη, τὸ ίδιο ὄνομα παρατηρήθηκε

Νομίσματα και ενδιαφέροντες χαραγμένες έπιγραφές

στον τοίχο ενός κτιρίου του ιεροῦ χαραγμένο, που αποκάλυφθηκε με τις άνασκαφές.

Τὸ ιερό της 'Ημιθέας βρίσκεται περί 280 μέτρα πάνω από τὴ θάλασσα. Δεσπόζει στην θέαν εκείνη από όπου έχει άραιότητα θέα προς τις παραλίες της Κνίδου και της Κανισσού, που απέχουν σαραντά μίλια από κεί. Ο Σπράττ είχε ήδη ένα άκόφυλο γυναικείο αγγαμία κοντά στον ναό. Στο μεταξύ, όμως, είχε περικυβή και χρειάστηκε να γι-μάρωσαν υποφυσικό αγγαμία. Τὰ κεφάλι αλλά και ό ὄμοι, Ύπηρε ή έλπίδα στους άνασκαφές ότι θα βρισκονταν κι άλλα αγγαμία, άφρονία από δάσεις ὄμοις μόνο ήθε στην επιφάνεια. Έξέλλου, τὸ πιο απεικονιστικό σημάδι που δόθηκαν φάνερνται, οι άνασκαφές στον χώρο, ήταν ένα καμνί, που ήταν φανερό ότι πολλές μαριμαρόπρετες θα είχαν καταστραφή μέσα του, γιά να γίνουν ασάθετα.

Έτσι, ήταν πολύ λίγες οι έλπί-δες να βρεθούν τὰ ὄμορφα μαριμα-ρόνια αφερόματα που άναφέρει ό Διόδωρος.

Ευτυχώς, έξερχης σάνηκε ότι άπο άσχηκτονικήν άποψη, τὸ ιερό παρουσιάζει τεράστιο ενδιαφέρον. Κατείχε έναν έπίπεδο χώρο 54X33 μ. περίπου σε έκταση. Ο τοίχος διατη-ρούσαν ὄρθιο σε ύψος 6.60 μ. κι είχαν κατασκευαστὴ στον Δ' π. Χ. αιώνα. Οι διάφορες πέτρες που ή-ταν πεσμένες κατ'αρχής βρισκονταν σέ τέτοιαν άκαταστασία και μπέ-δαμα, όταν άρχισε ή άνασκαφή, ὡ-στε δινόταν ή εντύπωση ότι πως εί-χε μεσολαβήσει φοβερός σεισμός, που κατάντησε σέ τέτοιο χάλι τὸ τεμένος. Φυσικά, οι ντόπιοι φαχιο-ντας γιό θησαυρούς είχαν προκαλέ-σει ὅλο αυτό τὸ άνακάτωμα. Κυρί-ως, ενδιαφέρονταν, ὅπως είναι γνω-στό, γιά μολύδι.

Στὸ πιο ψηλό σημείο του πλατώ-ματος υπήρχαν τρία ενδιαφέροντα σημεία: ό Ναός, τὰ δυο άνατολικά αφερόματα κι ένας αποπλοκος περιβολος, στην άκρη ακριβώς του χώρου προς τὰ άνατολικά και του λαχίστον σέ δυο από τις άλλες τρεις πλευρές. Τὰ πρώτα δυο φαί-νονταν άόρατά πως ήταν σύγχρονα από τὸ τρίτο, ήταν ὄσολογα και προ-σδιοριστὴ.

Ο ναός ήταν λινικός (13.20 Χ 24.75 μ.) λίγο μικρότερος δηλαδή, από τὸ 'Ηραίοστον (Θεαίρε) των 'Αθηνών. Τὸ κρηπίδομα και οι τοί-χοι του σήκού ήταν κατασκευασμένα από ντόπιο σκληρό παρόλινο. Ο θρηγικός, ό κίονες, τὰ κατώφλια και οι δάσεις των τοίχων ήταν άπο μαλακό λευκό μάρμαρο. Είχε χρησιμποιήση και κόκκινη πέτρα σέ ὀριμέναν σημεία. Τὸ κτήριο είχε κατελώς σέ μεταγενέστερους χρό-νους, γι' αυτό κι ελάχιστα κομμά-τια διατηρήθηκαν, σέχον τὸ ναό έ-κατσό. Δέ δρέθηκε τὸ παρομικρό-τερο κομμάτι από τὰ γλυπτά στην άεταμάνων, ή και πὺν να είναι ὡ-νατόν να άποδέρη στην ὄραφή ή σέ ὄμοιο, άνατολικά.

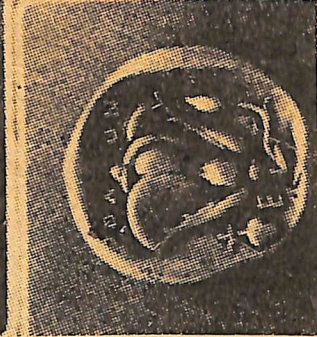
Ακόμη, κανένα στοιχείο δεν υπά-χει γιά πρότυπο στην είσοδο του περιβολου. Η άτυχία δεν ήταν άπολύτη. Άρκετά κομμάτια από την σίμη, άραιότατα, μικροσκοπικές ά-κροκέραμοι πηλίνες που προέρχοντα-ίς, ως ένα σημείο, από την πόρ-τα ή ένα μικρό ιερό μέσ στον ση-κό. Ο ναός, καθώς έχει χτιστὴ στὰ 350 π.Χ. θμίζει περίφημα παραδεί-γματα κτιρίων, σύγχρονων του. Ό-πως συμβαίνει και στην Πρίην, έ-χει 6X12 κίονες κι ίσως, ὅπως κι ή έκείνος να μην είχε γλυπτά στη ζοφόρα. Εχει πάντως, πολύ Πρίην-σότερο από τον ναό της Πρίνης έπιρρασή από τον δωρικό ρυθμό. Παρουσιάζει την χαρακτηριστική τριβάθυμη κρηπίδα. Ακόμη, οι τοί-χοι του σήκού δεν βρισκονται άκρι-βώς στον άξονα με τον προτενυ-

λείπει ή άσύμμη συμμετρία των πομπησιών συνθέσαν. Η έπιγραφή που δρέθηκε σκαλισμένη σε μιά άκρη —αυτή που άναφέραμε παραπάνω— τὸ χρονολογεί στα 300 π.Χ.

Τὰ δυο άνατολικά κτήρια, παρ' ό-λο που είναι σύγχρονα με τον ναό, δεν έχουν δειξίσει ως προς την άο-χιτεκτονική τους. Παρανιατικά, οι προσόψεις αυτών των κτιρίων έχουν την όψη Πομπησιανών. Τὸ μικρότερο από τὰ δυο είχε μιά τετραγωνή παρ-εστειλεσσία. Οι τοίχοι και των δυο κτιρίων ήταν από τούδα.

Μιά έπιγραφή χαραγμένη στην πρόσωπη των μεγαλύτερων άνατολι-κό κτιρίου θμίζει ότι ό Φίλιων, γιος του Φιλίνδα αφερώσε τον ναό στην 'Ημιθέα. Άλλη έπιγραφή ίστο-ρεί ότι δυο άνθρωποι από την 'Α-λικαρνασσό έγάτακταν τον ναό, δεν καταλάβαινε ὄμοις κανείς αν πρό-κειται γιά τον μεγάλο ναό ή τους ναϊσμούς.

Κατὰ από τὸ δάπεδο του ναού, αποκάλυφθηκαν χνάρια παλαιότερου οικοδομήματος με θύρα πλάτους 1.98 μ. Έκει μέσα, στο γέμισμα, δρέ-

Οι δυο θύρες από άσημένο δίδρομο Ροδιακό, που περιστάνει τὸ κεφάλι του 'Ηλιου, τὸ ρόδο, τὸ μπουμπούκι και τὰ σταφύλια.

Θηκαν πολλά νομίσματα Ροδιακά, χαλκίνα κυρίως, αλλά και μερικά άσημένια, ὅλα από τον 4ο αιώνα π.Χ., πριν από τον θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Λίγα μέτρα πέρα από τὸ ιερό, στην πλαγιά του λόφου, αποκάλυ-φθηκε μέρος από τὸ κολων ενός άο-χίου θεάτρου. Οι κερκίδες είναι πρόχειρης κατασκευής. Ὁά χώροςγε-λο κι' ὅλο ως 5000 ανθρώπους. Εί-ναι άκετά έκπληκτικό γεγονός, ή άνύρεση ενός άρχαίου θεάτρου έπι-σὸ απομνημονεύου. Άπλως, ή βαιβλιώνει απολύτως ὅσα άναφέρει ό Διόδωρος ό Σικελιώτης, ότι δη-λαδή στις γιορτές της θεάς γινό-ταν μεγάλη συρροή προσκυνητών. Ένας ὄραμος ευχάριτος άδηγούσε στο ιερό από κεί. Στις πλευρές του διασκορπίζονται άκόμη οι θμελώσεις που στήριζαν τὰ στίπια δεξιά κι άριστερα. Δεν υπήρχε περιβάριο χο-νός, να γίνη κι εκεί έρευνα, απλώς σ' ένα άπ' ὅλα τὰ οίκηματα, κάτω άκριβώς από τὸ ιερό, βρέθηκαν τὰ

τελευταία ήμέρα της άνασκαφής πολλοί λυχνοί πηλίνοι. Αποθηκεύτη-καν εκεί, γύρω στα 500 π.Χ. Έκτός άπ' αυτούς, πολύ λίγα ὅλα σύγ-χρονα εφρήματα αποκάλυφθηκαν που άνηκουν πριν από τον 4ο π.Χ. αιώνα. Άπ' ό,τι συμπεριαινον οι έρευνή-ται, ως αυτή τη στιγμή, φαίνεται ότι ή τέταρτη έκκονταστροφή ή-ταν ή μεγάλη έποχή του ιεροῦ της 'Ημιθέας και, τότε, πήρε τεράστια σημασία, καθώς ό χώρος ήταν υπό την διοίκηση της Ρόδου. Οι καλές του μέρες ὄμως, δεν κράτησαν γιά πολύ, γι'αυτὸ παρ' ὅλο που έξακολού-θησε να χρησιμποιήζονταν μ' αυτό έσοτές που σχετίζονταν με τὸν σιγά-σιγά χάσανε τὴ σημασία τους, γύρω στον Β' π.Χ. αιώνα όταν ή ρωμαϊκή κυριαρχία, άπλωμένη τότε στο μεγαλύτερο μέρος του γνωστού κόσμου, ζήλοση γιά τὰ πάντα, υ-ποδύασε την Ρόδο σέ δεύτερης μοί-ρας δύναμη.

A. Γ. Κ.

ΙΣΟΛΑ

4.01

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Αριθ.

Ο Άργος του Τύπου της Ανατολής

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1911

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡΙΘ. 7

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 36-518

ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

Απόκομμα ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Χρονολογία 15 Ιουν. 1961

ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ Σ

ΠΑΖΑΡΛΙΚ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ

ΕΝΑ ΘΑΥΜΑΣΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΑΝΤΕΙΟ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ ΦΩΣ

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΗΣ ΘΕΑΣ ΗΜΙΘΕΑΣ ΠΟΥ ΤΟ ΠΕ-
ΡΙΓΡΑΦΕΙ Ο ΔΙΟΔΩΡΟΣ Ο ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ

Νομίσματα και ενδιαφέρουσες χαραγμένες επιγραφές

Ο Ιστορικός Διόδωρος ο Σικελιώτης αναφέρει έναν μύθο που έ-
δωσε αφορμή σε πολλές έρευνες α-
πό το 1860 ακόμη.

Κάποτε, ήταν ένας βασιλιάς που
είχε τρεις κόρες: την Μολπαδία,
την Ροιώ και την Παρθάνο. Η Ροιώ
ήταν, κυριολεκτικά, πεντάμορφη κι
ο θεός Απόλλων την ερωτεύτηκε πο-
λύ. Όταν ο πατέρας της κατάλαβε
τί είχε συμβή, ήταν πολύ —πολύ
άγρια. Ούτως ή άλλως, γιατί η κόρη
του επρόκειτο να φέρει στον κόσμο
στης κόρης του ήταν θεός, και
για να την τιμωρήσει, την έβαλε σε
μια λάρνακα μέσα και την πέταξε
στη θάλασσα. Τα κύματα της φέρα-
νε, κατευθείαν στην Ιερή νήσο, τη
Δήλο, όπου γεννήσε το γιο της, που
ήγινε πολύ ένδοξος.

Οι δύο άλλες αδερφές μέινανε στο
παλάτι του πατέρα τους, που τις εί-
χε υποχρεώσει να προσέχουν τον
αμφότερα που ήταν γεμάτος, με κρα-
σί — μόλις εκείνο τον καιρό, είχε
βρεθή ο τρόπος να διαζούν κρασί
από τα σταφύλια.

Μια μέρα όμως οι καημένες απο-

στον τοίχο ενός κτιρίου του Ιερού
χαραγμένο, που αποκαλύφθηκε με
τις ανασκαφές.

Το Ιερό της Ημιθέας βρίσκεται
σ' ένα δάσος από πεύκα σε ύψο-
μετρο 280 μέτρα πάνω από τη θάλα-
σα. Δεσπόζει στην θέση εκείνη απ'-
όπου έχει ωραιότερη θέα προς τις
παράλιες της Κνίδου και της 'Αλι-
μύλια από κει. Ο Σπράττ είχε ιδή
ένα άκεφαλο γυναικείο ανάγλυφο
τα στον ναό. Στο μεταξύ, όμως, εί-
χε αρκετή έρευνα ως όπου βρεθή
μαρμαρίνο υπερφυσικό άγαλμα. Τώ-
ρα, όμως, του λείπουν όχι μόνο το
κεφάλι αλλά και οι όμοι. Υπήρχε η
έπίδοξα στους ανασκαφείς ότι θα
βρίσκονταν κι άλλα ανάγλυφα, α-
φ' όντων από βασίλειο όμως μόνο ηρε-
στην επιφάνεια. 'Εξάλλου, το πιο
φθάνοντας οι ανασκαφείς βρήκαν
ρο, ήταν ένα καμίνι, που ήταν φα-
νερό ότι πολλές μαρμαρόπενες θα
είχαν καταστραφή μέσα του, για να
γίνουν ασβέστη.

Ετσι, ήταν πολύ λίγες οι ελπί-
δες να βρεθούν τα όμορφα μαρμα-
ρένια αφιερώματα που αναφέρει ο
Διόδωρος.

Ευτυχώς, εξαιρετικής φάνης, ότι α-
παρουσιάζει τεράστιο ενδιαφέρον.
Κατέχει έναν επίπεδο χώρο 54Χ33 μ.
περίπου σε έκταση. Οι τοίχοι διατη-
ρούνται όρθιοι σε ύψος 6.60 μ. κι
αίωνα. Οι διάφορες πέτρες που ή-
ταν πεσμένες κατάγής βρίσκονταν
σε τέτοια άκαταστασία και μπερ-
δεμα, όταν άρχισε η ανασκαφή, ώ-
στε δινόταν η εντύπωση ότι πως εί-
χε μεσολαβήσει φοβερός σεισμός,
που κατόντησε σε τέτοιο χάλι το
τέμενος. Φυσικά, οι ντόπιοι φάνον-
τας για θησαυρούς είχαν προκαλέ-
σει όλο αυτό το ανακάτωμα. Κυρί-
ως ενδιαφέρονταν, όπως είναι γνω-
στό, για τα νομίσματα.

λείπει η αυστηρή συμμετορία των
πομπηϊανών συνθέσεων. Η επιγραφή
που βρέθηκε σκαλισμένη σε μία άκρη
—αυτή που αναφέραμε παραπάνω—
το χρονολογεί στα 300 π.Χ.

Τα δυο ανατολικά κτίρια, παρ' ό-
λο που είναι σύγχρονα με τον ναό,
δεν έχουν αξιώσεις ως προς την αο-
χικτετονική τους. Πραγματικά, οι
προσώψεις αυτών των κτιρίων έχουν
από τα δυο είχε μια τετράγωνη πλα-
τεία, ίσως για να γίνεται κάποια ιε-
ροτελεστία. Οι τοίχοι και των δυο
κτιρίων ήταν από τούβλα.

Μια επιγραφή χαραγμένη στην
προσώψη των μεγαλύτερου ανατολι-
κού κτιρίου θυμίζει ότι ο Φιλίων,
γιός του Φιλίνδα αφιέρωσε τον ναό
στην Ημιθέα. Άλλη επιγραφή Ιστο-
ρεί ότι δυο άνθρωποι από την 'Α-
καρνασό εργάστηκαν τον ναό, δεν
καταλαβαίνει όμως κανείς αν προ-
κειται για τον μεγάλο ναό ή τους
ναΐσκους.

Κάτω από το δάπεδο του ναού,
αποκαλύφθηκαν χνάρια παλαιότερου
οικοδομήματος με θύρα πλάτους 1.3
98 μ. Εκεί μέσα, στο γέμισμα, βρέ-
θησαν νομίσματα και αποσπασματι-
κά επιγράμματα.

'Ο 'Αργος του Τύπου της 'Ανατολής

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1911

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡΙΘ. 7

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 36-518

ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

Απόκομμα ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Χρονολογία

1518N. 1961

ΑΓΓΛΙΚΕΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΣΤΗΝ ΠΑΖΑΡΛΙΚ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ

ΕΝΑ ΘΑΥΜΑΣΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΑΝΤΕΙΟ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ ΦΩΣ

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΗΣ ΘΕΑΣ ΗΜΙΘΕΑΣ ΠΟΥ ΤΟ ΠΕ-
ΡΙΓΡΑΦΕΙ Ο ΔΙΟΔΩΡΟΣ Ο ΣΙΚΕΛΙΩΤΗΣ

Νομίσματα και ενδιαφέρουσες χαραγμένες επιγραφές

Ο Ιστορικός Διόδωρος ο Σικελιώτης αναφέρει έναν μύθο που έδωσε αφορμή σε πολλές έρευνες από το 1860 ακόμη.

Κάποτε, ήταν ένας βασιλιάς που είχε τρεις κόρες: την Μολπαδία, την Ροϊά και την Παρθένο. Η Ροϊά ήταν, κυριολεκτικά, πεντάμορφη κι ο θεός Απόλλων την έρωτεύτηκε πολύ. Όταν ο πατέρας της κατάλαβε τί είχε συμβεί, ήταν πολύ —πολύ άγρυπνος— θυμωμένος, γιατί η κόρη του επρόκειτο να φέρει στον κόσμο ένα παιδί. Δεν πίστεψε πως ο έραστής της κόρης του ήταν θεός, και για να την τιμωρήσει, την έβαλε σε μία λάρνακα μέσα και την πέταξε στη θάλασσα. Τα κύματα τη φέρανε, κατεβαίνοντας στην Ιερή νήσο, τη Δέλο, όπου γέννησε το γιό της, που έγινε πολύ ένδοξος.

Οι δύο άλλες αδερφές μέινανε στο παλάτι του πατέρα τους, που τις είχε υποχρεώσει να προσέχουν τον αμφορέα που ήταν γεμάτος, με κρασί — μολις εκείνο τον καιρό, είχε βρεθεί ο τρόπος να δαγάζουν κρασί από τα σταφύλια.

Μία μέρα όμως οι καυμένες από-

στον τοίχο ενός κτιρίου του ιερού χαραγμένο, που αποκαλύφθηκε με τις ανασκαφές.

Το ιερό της 'Ημιθέας βρίσκεται σ' ένα δάσος από πεύκα σε υψόμετρο 280 μέτρα πάνω από τη θάλασσα. Δεσπόζει στην θέσην εκείνη απ' όπου έχει ωραιότατη θέα προς τις παραλίες της Κνίδου και της 'Αλικαρνασσού, που απέχουν σαράντα μίλια από εκεί. Ο Σπράττ είχε ήδη ένα άκεφαλο γυναικείο άγαλμα κοντά στον ναό. Στο μεταξύ, όμως, είχε περιχωρή και χρειάστηκε να γίνει άσκητη έρευνα ως όπου βρεθεί το μαρμαρίνο υπερφυσικό άγαλμα. Τώρα, όμως, του λείπουν όχι μόνο το κεφάλι αλλά και οι όμοι. Υπήρχε η ελπίδα στους ανασκαφείς ότι θα βρίσκονταν κι άλλα άγαλματα, άφθονα από βάσεις όμως μόνο ήρθε στην επιφάνεια. Έξω από το πύλο απεικονιστικό σημάδι που δρῆκαν φτάνοντας οι ανασκαφείς στον χώρο, ήταν ένα καμίνι, που ήταν φανερό ότι πολλές μαρμαρόπετρες θα είχαν καταστραφεί μέσα του, για να γίνουν ασβεστός.

Έτσι, ήταν πολύ λίγες οι ελπίδες να βρεθούν τα όμορφα μαρμαρένια αμφορέα που αναφέρει ο Διόδωρος.

Ευτυχώς, εξ αρχής φάνηκε ότι από αρχιτεκτονική άποψη, το ιερό παρουσιάζει τεράστιο ενδιαφέρον. Κατείχε έναν επίπεδο χώρο 54X33 μ. περίπου σε έκταση. Οι τοίχοι διατηρούνταν όρθιοι σε ύψος 6.60 μ. κι είχαν κατασκευαστεί στον 4^ο π. Χ. αιώνα. Οι διάφορες πέτρες που ήταν πεσμένες καταγής βρίσκονταν σε τέτοιαν άκαταστασία και μπερδεύματα, όταν άρχισε η ανασκαφή, ώστε δινόταν η εντύπωση ότι πως είχε μεσολαβήσει φοβερός σεισμός, που κατάντησε σε τέτοιο χάλι το τέμενος. Φυσικά, οι ντόπιοι ψάχνοντας για θησαυρούς είχαν προκαλέσει όλο αυτό το ανακάτωμα. Κυρίως ενδιαφέρονταν, όπως είναι γνωστό, για μολύβι.

Στο πιο ψηλό σημείο του πλατάμματος υπήρχαν τρία ενδιαφέροντα σημεία: ο Ναός, τα δύο ανατολικά οικοδομήματα κι ένας πολύπλοκος περίβολος, στην άκρην ακριβώς του χώρου προς τα ανατολικά και τουλάχιστον σε δυο από τις άλλες τρεις πλευρές. Τα πρώτα δυο φαίνονταν καθαρά πως ήταν σύγχρονα σχεδόν. Πόσο απέχον χρονολογικά από το τρίτο, ήταν δύσκολο να προσδιοριστεί.

Ο ναός ήταν ιωνικός (13.20 X 24.75 μ.) λίγο μικρότερος δηλαδή από το 'Ηφαίστειο (Θησείο) των Αθηνών. Το κρηπίδωμα και οι τοίχοι του σήκω ήταν κατασκευασμένα από ντόπιο σκληρό πωρόλιθο. Ο θρησκευτικός, οι κίονες, τα κατώφλια και οι βάσεις των τοίχων ήταν από μαλακό λευκό μάρμαρο. Είχε χρησιμοποιηθεί και κόκκινη πέτρα σε ορισμένα σημεία. Το κτίριο είχε και τελείως σε μεταγενέστερους χρόνους. Γι' αυτό κι ελάχιστα κομμάτια διατηρήθηκαν, σχεδόν το ένα εκατοστό. Δε βρέθηκε το παραμικρότερο κομμάτι από τα γλυπτά των αετωμάτων, ή κάτι που να είναι θυ-

λείπει ή αυστηρή συμμετρία των πομπηϊκών συνθέσεων. Η επιγραφή που βρέθηκε σκαλισμένη σε μία άκρη —αυτή που αναφέραμε παραπάνω— το χρονολογεί στα 300 π.Χ.

Τα δυο ανατολικά κτίρια, παρ' όλο που είναι σύγχρονα με τον ναό, δεν έχουν αξιώσεις ως προς την αρχιτεκτονική τους. Πραγματικά, οι προσόψεις αυτών των κτιρίων έχουν την όψη Πομπηϊκών. Το μικρότερο από τα δυο είχε μία τετραγωνή πλατεία, ίσως για να γίνεται κάποια ιεροτελεστία. Οι τοίχοι και των δυο κτιρίων ήταν από τούβλα.

Μία επιγραφή χαραγμένη στην πρόσοψη των μεγαλύτερων ανατολικού κτιρίου θυμίζει ότι ο Φιλίων, γιος του Φιλήνδα αφιέρωσε τον ναό στην 'Ημιθέα. Άλλη επιγραφή ιστορεί ότι δυο άνθρωποι από την 'Αλικαρνασσό εργάστηκαν τον ναό, δεν καταλαβαίνει όμως κανείς αν πρόκειται για τον μεγάλο ναό ή τους ναΐσκους.

Κάτω από το δάπεδο του ναού, αποκαλύφθηκαν χνάρια παλαιότερου οικοδομήματος με θύρα πλάτους 1.98 μ. Εκεί μέσα, στο γέμισμα, βρέ-

Οι δύο όψεις από ασήμενο διδραχμό Ροδιακό, που παριστάνει το κεφάλι του 'Ηλιου, το ρόδο, το μπουμπουκι και τα σταφύλια.

θηκαν πολλά νομίσματα. Ροδιακά, χαλκίνα κυρίως, αλλά και μερικά ασήμενα, όλα από τον 4ο αιώνα π.Χ., πριν από τον θάνατο του Μεγάλου 'Αλεξάνδρου.

Λίγα μέτρα πέρα από το ιερό, στην πλαγιά του λόφου, αποκαλύφθηκε μέρος από το κίλιον ενός αρχαίου θεάτρου. Οι κερκίδες είναι πρόχειρης κατασκευής. Θα χώραγε 5000, ή και 5000 ανθρώπους. Εί-

τελευταία ημέρα της ανασκαφής πολλοί λυχνοί πῆλιντοι. Αποθηκεύτηκαν εκεί, γύρω στα 500 π.Χ. Έκτος απ' αυτούς, πολύ λίγα άλλα σύγχρονα εθάρματα αποκαλύφθηκαν που ανήκουν πριν από τον 4ο π.Χ. αιώνα.

Απ' ό,τι συμπεραίνουν οι έρευνη-ταί, ως αυτή τη στιγμή φαίνεται ότι η τέταρτη εκατονταετηρίδα ήταν η μεγάλη εποχή του ιερού της

Οι τρεις βαβίρες της κρηπίδας του ναού της 'Ημιθέας, πάνω από την εθύντηρη. Πρόκειται για δωρικό χαρακτηριστικό σε ιωνικών ναών.

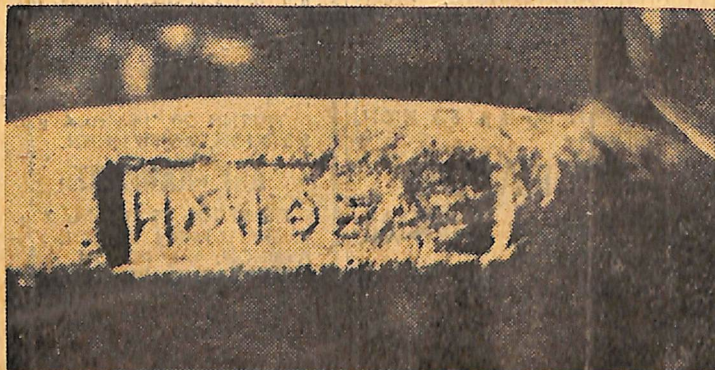
κοιμήθηκαν πολύ βαθιά, μπήκαν μες στο δαμάτιο οι χοίροι, ρίξανε χυμό το άγγελο, το σπάζανε και χυθηκε καταγής το πιστό. Όταν έβγιναν κι είδαν την συμφορά, τρομοκρατήθηκαν—δεν είχαν κουράγιο ν' αντι-κρίσουν τον πατέρα τους πιά, γι' αυτό και τρέσανε στην παραλία κα-τεβαίνοντας και πέσανε μέσα. Ο 'Α-πόλλων τότε τις συμπονέσε, και

Οι τρεις βαθμίδες της κρηπίδας του ναού της 'Ημιθέας, πάνω από την εὐθυνηρία. Πρόκειται για δωρικό χαρακτηριστικό σὲ ἰωνικὸν ναό.

κοιμήθηκαν πολύ βαθιά, μπήκαν μὲς στὸ δωμάτιο οἱ χοίροι, ρίξαν χάμω τὸ ἀγγεῖο, τὸ σπάσανε καὶ χύθηκε κατὰγής τὸ πιστό. Ὅταν ξύπνησαν οἱ εἰδαν τὴν συμφορὰ, τρομοκρατήθηκαν· δὲν είχαν κουράγιο ν' ἀντικρυσουν τὸν πατέρα τους πιά, γι' αὐτὸ καὶ τρέσανε στὴν παραλία κατευθεῖαν καὶ πέσανε μέσα. Ὁ Ἀπόλλων, τότε, τὶς συμπόνεσε, καὶ τὶς βοήθησε νὰ δγούν στὴ Χερσόνησο— ἀπέναντι ἀπὸ τὴ Ρόδο — ὅπου οἱ ντόπιοι τὶς ἐτίμησαν πολὺ καὶ τὶς λάτρευαν ὡς θεές.

Ἡ Μολπαδία μετονομάστηκε σὲ 'Ημιθέα καὶ ὁ ναὸς της στῆθηκε στὴν Κασταδο. Ἐκεῖ, καταφεύγανε πλῆθος ἄρρωστοι, ἀπὸ πολὺ μακρινές χώρες, γυρεύοντας τὴ γιάτρειά τους, κάθε φορὰ πού γιόρταζε ὁ ναός. Μὲ τὸν καιρὸ, τὸ ἱερὸ ἔγινε γνωστὸ καὶ γέμισε, κυριολεκτικὰ, μὲ πλῆθος ἀνασθημάτων τῶν ἀπειράριθμων πιστῶν. Ὑπῆρχε τόσοσ σεβασμὸς στὴν ὑπόστασή της, ὥστε, παρ' ὅλο πὺ ὁ τόπος δὲν εἶχε διόλου ὀχύρωση, πειρατὲς καὶ κάθε λογῆς κατακτητὲς, ποτὲ δὲν τόλμησαν νὰ πατήσουν δεξιὸ ποδὶ στὸν ναὸ τῆς. Δὲν ἐπιτρέπονταν, ἐκεῖ, νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ κρασί γιὰ σπονδὲς καὶ ἀκόμη, κανεὶς σὰν ἔτρωγε χοιρινὸ κρέας δὲν ἐπιτρέπονταν νὰ δροσκελίσῃ τὸ κατῶφλι τοῦ τεμένους.

Ἡ ἐπιγραφή πὺ ταυτίζει τὸν ἀρχαῖο λογικὸ χώρο τοῦ Παζαρκί, μὲ τὸ ἱερὸ τῆς 'Ημιθέας, πὺ ἀναφέρει ὁ Διόδορος. Ἦταν χαραγμένη στὴ λαβὴ ἑνὸς ἀγγείου. Ἡ γενικὴ ΗΜΙΘΕΑΣ σημαίνει ἰδιοκτησία τῆς 'Ημιθέας. Χρονολογείται γύρω στὸ 300 π. Χ.

Ὁ μῦθος εἶναι μῦθος, ὅμως ἀπὸ τὸν περασμένον ἀκόμη αἰῶνα, σκέφθηκαν πολλοὶ νὰ ἐρευνήσουν γιὰ νὰ δροῦν τὸ σπουδαῖο ἐκείνο ἱερό.

Στὰ 1860, ὁ Ἀγγλὸς ναυαρχὸς Σπράττ, Ὑδρογράφος στὴν εἰδικότητα, στὸ Παζαρκί τῆς Τουρκίας, ὄρηκε τὰ ἴχνη ἑνὸς ἀρχαίου ναοῦ, στὸ βάθος ἀκριβῶς τοῦ κόλπου τῆς Σύμης. Πίσταψε πὺς ἐπρόκειτο γιὰ ναὸ τῆς Ἀητούς, ἀνακοίνωσε τὴν ἀνακάλυψή του, κὶ ἀπὸ τότε, σ' ὅλους τοὺς χάρτες ἔτσι ἀναφέρεται ὁ ἀρχαιολογικὸς χώρος.

Ἐρευνῆς ὅμως πὺ ἔγιναν τελευταία, στὴν νοτιοδυτικὴ γωνία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοὺς ἀρχαιολόγους, τοὺς καθηγητὲς Τ. Κουκ καὶ Τζωρτζ Μπὴν, ἀποκάλυψαν ὅτι ὁ ναὸς πὺ εἶχε βρῇ ὁ Σπράττ, βρισκόταν, ἀκριβῶς, στὴ θέση ὅπου πρέπει νὰ ὑπῆρχε τὸ ἱερὸ τῆς 'Ημιθέας.

Ζήτησαν ἀμέσως τὴν ἄδεια τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως καὶ γιὰ δύο δεκάετηρα χρόνια — τὸ 1959 καὶ τὸ 1960 — ἐρευνῆσαν τὸν χώρο σὲ δύο συντάμεις ἀνασκαφικῆς περιόδου. Χάρη στὴν χορηγία τῶν Πανεπιστημίων τοῦ Μπρίστολ καὶ τοῦ Καίμπριτζ καθαρίστηκε τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἱεροῦ ὡς τὸ παρθενοῦ ἑδῆφος. Τὸν πρῶτο χρόνο, καμμιὰ ἀποδείξη δὲν ἦρθε στὸ φῶς, γιὰ τὴν ταύτιση τοῦ ἱεροῦ. Στὰ 1960, ὅμως, ὁ κ. Κένεθ Φρέιζερ ὄρηκε τὴ λαβὴ ἑνὸς ἀμφορέως μὲ σφράγισμα πὺ ἀνέφερε τὸ ὄνομα τῆς θεᾶς, Ἀκόμη, τὸ ἴδιο ὄνομα παρατηρήθηκε

Στὸ πρὸ ψηλὸ σημεῖο τοῦ πλατῶματος ὑπῆρχαν τρεῖς ἐνδιαφέροντα σημεῖα: ὁ Ναός, τὰ δύο ἀνατολικά οικοδομήματα κὶ ἑνας πολὺπλοκος περιβόλος, στὴν ἀκρὴν ἀκριβῶς τοῦ χώρου πρὸς τὰ ἀνατολικά καὶ τουλάχιστον σὲ δύο ἀπὸ τὶς ἄλλες τρεῖς πλευρές. Τὰ πρῶτα δύο φαίνονταν καθαρὰ πὺς ἦταν σύγχρονα σχεδόν. Πόσο ἀπείχαν χρονολογικά ἀπὸ τὸ τρίτο, ἦταν δύσκολο νὰ προσδιοριστῇ.

Ὁ ναὸς ἦταν ἰωνικὸς (13.20 Χ 24.75 μ.) λίγο μικρότερος δηλαδὴ, ἀπὸ τὸ Ἱφαιστεῖο (Θησεῖο) τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ κρηπίδωμα καὶ οἱ τοῖχοι τοῦ σηκοῦ ἦταν κατασκευασμένα ἀπὸ ντόπιο σκληρὸ πωρόλιθο. Ὁ θρηικός, οἱ κίονες, τὰ κατῶφλια καὶ οἱ βάσεις τῶν τοίχων ἦταν ἀπὸ μαλακὸ λευκὸ μάρμαρο. Εἶχε χρησιμοποιεθῇ καὶ κόκκινη πέτρα σὲ ὠρισμένα σημεῖα. Τὸ κτίριο εἶχε καὶ τελείως σὲ μεταγενέστερους χρόνους. Γι' αὐτὸ κὶ ἐλάχιστα κομμάτια διατηρήθηκαν, σχεδὸν τὸ ἕνα ἑκατοστὸ. Δὲ δρέθηκε τὸ παραμικρότερο κομμάτι ἀπὸ τὰ γλυπτὰ τῶν αἰτωμάτων, ἢ κατὶ πὺ νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοθῇ στὴν ὁροφὴ ἢ σὲ βωμό, ἀνατολικά.

Ἀκόμη, κανένα στοιχεῖο δὲν ὑπάρχει γιὰ πρότυπο στὴν εἴσοδο τοῦ περιβόλου. Ἡ ἀτυχία δὲν ἦταν ἀπλύτη. Ἀρκετὰ κομμάτια ἀπὸ τὴν σίμη, ὠραιότατα, μικροσκοπικῆς ἀκροκέραιοι πῆλινες πὺ προέρχονται ἴσως, ὡς ἕνα σημεῖο, ἀπὸ τὴν πόρτα ἢ ἕνα μικρὸ ἱερὸ μὲς στὸν σηκό.

Ὁ ναὸς, καθὼς ἔχει χτιστῇ στὰ 350 π.Χ. θυμίζει περίφημα παραδείγματα κτιρίων, συγχρόνων του. Ὅπως συμβαίνει καὶ στὴν Πριήνη, ἔχει 6Χ12 κίονες κὶ ἔχει, ὅπως κὶ κὶ ἐκεῖνος νὰ μὴν εἶνε γλυπτὸ στὴ ζωφόρο. Ἐχει πάντως, πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸν ναὸ τῆς Πριήνης ἐπηρεαστῇ ἀπὸ τὸν δωρικὸ ρυθμὸ. Παρουσιάζει τὴν χαρακτηριστικὴ τρίβαθμη κρηπίδα. Ἀκόμη, οἱ τοῖχοι τοῦ σηκοῦ δὲν δρῶνται ἀκριβῶς στὸν ἄξονα μὲ τὸν προτελευ-

ταῖο κίονα τῶν στενῶν πλευρῶν, ὅπως συμβαίνει κανονικά στὸν ἰωνικὸ ρυθμὸ, ἀλλὰ λίγο στὸ πλάι, ὅπως στὸν δωρικό. Ὅπως καὶ στὰ Δίδυμα, ἴσως νὰ πρόκειται γιὰ μαντεῖο, γιὰτὶ παρουσιάζονται ὠρισμένα τέτοια στοιχεῖα. Πίσω ἀπὸ τὸν σηκό, δὲν ὑπάρχει ὀπισθόδομος κὶ ὁ πρόναος ἦταν βαθύς, ἴσως γιὰ νὰ προσφέρῃ καλὴν εἰκόνα τοῦ σηκοῦ. Τὸ κατῶφλι μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν χώρων ἦταν λίγο υπερυψωμένο. Τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σηκοῦ ἦταν στρωμένο στὸ δάπεδο μὲ μικρὲς πλάκες, διευθετημένες σὲ φαροκόκαλο.

Δὲν ὑπάρχουν στοιχεῖα γιὰ νὰ ὑποθέτῃ κανεὶς πὺς ὁ σῆκος ἦταν χωρίς ὁροφὴ. Ὁρισμένες λεπτομέρειες, θυμίζουν στοιχεῖα ἀπὸ τὸν ναὸ τῆς Ἀρτέμιδος στὴν Ἐφέσο, ὅπως μὴ βάση ἀπὸ κόκκινο μάρμαρο πὺ δρέθηκε στὴν πόρτα τοῦ ναοῦ καὶ στήριζε ἴσως ἕνα κίονα μὲ ἀνάγλυφες παραστάσεις, σὲ συνεχὴ ζωφόρο, ὅπως οἱ περίφημοι κίονες τοῦ Ἀρτεμίου τοῦ Ἐφέσου.

Οἱ βάσεις ἀπὸ τοὺς κίονες εἶναι πολὺ ἀπλές. Τὰ ἰωνικά κιονόκρανα εἶναι πολὺ ὁμορφα καὶ ἀπλά. Θυμίζουν τὰ κιονόκρανα στὶς Σάρδεες. Βρέθηκε κὶ ἕνα κορινθιακὸ ρωμαϊκῆς περιόδου.

Ἀπὸ τέτοια εὐρήματα, μπορεῖ κανεὶς νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἡλικία τοῦ ναοῦ. Τὸ τρίτο κτίσμα, ὁ περιβόλος μὲ τὰ aedicules καὶ τὶς βάσεις τῶν ἀγαλμάτων καὶ τὴν ἐν γένει τοῦ κατασκευῇ, θυμίζει πομπηϊανὴν ἐργασία γύρω στὰ 100 π.Χ., μόνο πὺ

Οἱ δύο ὄψεις ἀπὸ ἀσημένιο δίδραχμο Ροδιακὸ, πὺ παριστάνει τὸ κεφάλι τοῦ Ἡλίου, τὸ ρόδο, τὸ μπουμπουκὶ καὶ τὰ σταφύλια.

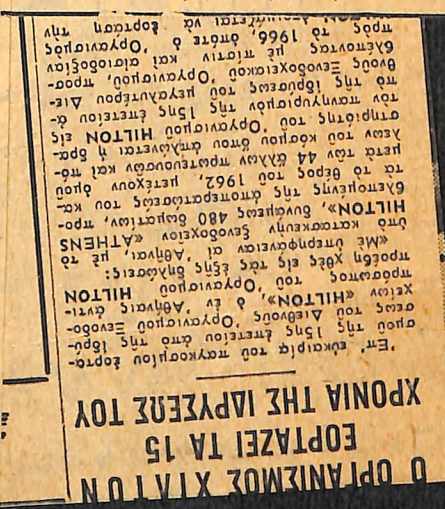
ἦσαν πολλὰ νομίσματα. Ροδιακὰ, χάλκινα κυρίως, ἀλλὰ καὶ μερικά ἀσημένια, ὅλα ἀπὸ τὸν 4ο αἰῶνα π.Χ., πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Λίγα μέτρα πέρα ἀπὸ τὸ ἱερό, στὴν πλαγιά τοῦ λόφου, ἀποκαλύφθηκε μέρος ἀπὸ τὸ κοῖλον ἑνὸς ἀρχαίου θεάτρου. Οἱ κερκίδες εἶναι πρόχειρες κατασκευῇ. Ὁ ὅλος ὅλος ὅλος ἀπὸ 5000 ἀνθρώπους. Εἶναι ἀκόμα ἐκπληκτικὸ γεγονός, ἡ ἀνέγερση ἑνὸς ἀρχαίου θεάτρου τόσο ἀπομακρυσμένου. Ἀπλῶς, ἐπιβιβάζοντες ἀπολύτως ὅσα ἀναφέρει ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, ὅτι δηλαδὴ στὶς γιορτὲς τῆς θεᾶς γίνονταν μεγάλη συροσὴ προσκυνητῶν. Ἕνας δρόμος εὐρύχωρος ὠδηγοῦσε στὸ ἱερὸ ἀπὸ κεί. Στὶς πλευρὲς τοῦ διακρίνονται ἀκόμη οἱ θεμελιώσεις πὺ στήριζαν τὰ στίβια, δεξιά κὶ ἀριστερά. Δὲν ὑπῆρχε περιθώριο χωρικό, νὰ γίνῃ κὶ ἐκεῖ ἐρευνα, ἀπλῶς σ' ἕνα ἀπ' ὅλα τὰ οἰκίσματα, κάτω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ ἱερό, βρέθηκαν τὴν

τελευταία ἡμέρα τῆς ἀνασκαφῆς πολλοὶ λυχνοὶ πῆλινοι. Ἀποθηκεύτηκαν ἐκεῖ γύρω στὰ 500 π.Χ. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτοὺς, πολὺ λίγα ἄλλα σύγχρονα εὐρήματα ἀποκαλύφθηκαν πὺ ἀνήκουν πρὶν ἀπὸ τὸν 4ο π.Χ. αἰῶνα.

Ἀπ' ὅτι συμπεραίνει οἱ ἐρευνῆται, ὡς αὐτὴ τὴ στιγμή, φαίνεται ὅτι ἡ τέταρτη ἐκατονταετηρίδα ἦταν ἡ μεγάλη ἐποχὴ τοῦ ἱεροῦ τῆς 'Ημιθέας καὶ, τότε, πῆρε τεράστια σημασία, καθὼς ὁ γῶρος ἦταν ὑπὸ τὴν διοίκηση τῆς Ρόδου. Οἱ καλὲς τοῦ μέρες ὅμως δὲν κράτησαν γιὰ πολὺ, γιὰτὶ παρ' ὅλο πὺ ἐξακολούθησε νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ ἱερό, οἱ ἄορτες πὺ σχετίζονταν μ' αὐτὸ σιγά-σιγά χάσανε τὴ σημασίαν τους, γύρω στὸν Β' π.Χ. αἰῶνα ὅταν ἡ ρωμαϊκὴ κυριαρχία, ἀπλωμένη τότε στὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ γνωστοῦ κόσμου, ζηλότυπη γιὰ τὰ πάντα, ὑποβάθισε τὴν Ρόδο σὲ δεύτερης μοίρας δύναμη.

Α. Γ. Κ.

Προβάλλει αδήριτος ανάγκη...

...να οργανωθεί η παραγωγή μας
σε τρόπο που να ικανοποιή τις
ανάγκες της καταναλώσεως
και τις απαιτήσεις του κατα-
ναλωτού.

Η ΙΖΟΛΑ

Βασισμένη στην ανώτερα
ποιότητα των προϊόντων της,
την άγαπη του καταναλωτικού
κοινού και την υποστήριξη του
ελληνικού έμπορου, καλύπτει
πλήρως τις παραπάνω προύπο-
θέσεις

ΙΖΟΛΑ

**Η ΠΡΩΤΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ
ΣΥΣΚΕΥΩΝ**

11/129

Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΙΛΤΟΝ ΕΟΡΤΑΖΕΙ ΤΑ 15 ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΟΥ

Έπ' ευκαιρία του παγκοσμίου εορτασμού της 15ης επετείου από της ίδρύσεως του Διεθνούς Οργανισμού Ξενοδοχείων «HILTON», δ' εν Αθήναις αντιπρόσωπος του Οργανισμού HILTON προέβη χθές εις τας εξής δηλώσεις:

«Με υπερφάνειαν αι Αθήναι, με το υπό κατασκευήν ξενοδοχείον «ATHENS HILTON», δυνάμει 480 δωματίων, προβλεπόμενης της αποπερατώσεώς του κατά το θέρος του 1962, μετέχουν όμού μετά των 44 άλλων πρωτευουσών και πόλεων του κόσμου όπου απλώνεται η δραστηριότης του Οργανισμού HILTON εις τον πανηγυρισμόν της 15ης επετείου από της ίδρύσεως του μεγαλύτερου Διεθνούς Ξενοδοχειακού Οργανισμού, προσβλέποντας με πίστιν και αισιοδοσίαν προς το 1966, όποτε ο Οργανισμός HILTON ετοιμάζεται να εορτάση την 20ην επέτειον.

Μολονότι υπήρχεν ένας άριθμός ξενοδοχείων HILTON πρό της 1ης Ιουνίου 1946, η ήμερομηνία αυτή έσημείωσε την έναρξιν της λειτουργίας των ξενοδοχείων ως οργανισμού. Έννεα ξενοδοχεία ανήγοντα εις το HILTON συνεχυνεύθησαν εις τον Ξενοδοχειακόν Οργανισμόν HILTON. Τα ξενοδοχεία αυτά ελιειτουργούν ως ανεξάρτητοι μονάδες δίχως ενιαίον σύστημα και συντονισμόν λειτουργίας. Σήμερον ο Οργανισμός Ξενοδοχείων HILTON κατέχει, εκμισθώνει, διευθύνει διά συμβολαίων ή έχει συμβληθή με 44 ξενοδοχεία συνολικής δυνάμει 33.127 δωματίων. Τριάντα εξ αυτών εδρίσκονται εις 24 πόλεις των Ηνωμένων Πολιτειών. Τα άλλα 14 εδρίσκονται εις την Αίγυπτον, Αυστραλίαν, Γερμανίαν, Ισπανίαν, Καναδάν, Μεξικόν, Νήσους της Βιργίνιας, Παναμάν, Πόρτο Ρίκο και Τουρκίαν.

Όταν ιδρύθη ο Οργανισμός, το σύνολον του ενεργητικού ανήρχετο εις ποσόν περίπου 51.000.000 δολλαρίων. Κατά την διάρκειαν των 15 ετών λειτουργίας της Έταιρίας έχουν καταβληθή μερίσματα υπερβαίνοντα τα 46,8 εκατομμύρια δολλάρια. Το σύνολον του ενεργητικού τώρα ανέρχεται εις 231.000.000 δολλάρια.

Λίγα χρόνια μετά την συγχώνευσιν ο Οργανισμός HILTON εν συνεργασία με κυβερνήσεις και κράτη ήρχισε να πρωτοστατή εις την ανέγερσιν και λειτουργίαν νέων ξενοδοχείων εις διεθνή κλίμακα. Ένας καινούργιος οργανισμός συνεστήθη. Η Ανώνυμος Έταιρία Διεθνών Ξενοδοχείων HILTON.

Το πρώτον ξενοδοχείον ήταν το CARIBE HILTON εις το SAN JUAN, PUERTO RICO. Η τρομερή επιτυχία του HILTON εις την Καραϊβικήν, ή όποια συνεχίζεται αδιακόπως και σήμερα, έθεσε τα θεμέλια μιας επικρατούσας επιχείσεως εις τα ξενοδοχεία. Μεταξύ των δοχείων συγκαταλέγονται: Μαντσερά, Ξενοδοχείον εις τας Αθήνας, το Άρσεντνταμ, το Ροττερνταμ, το Λονδίον, την Ρώμην, το Τόκιο, το Άκαπούλκο, την Τεχεράνη και το Τρίνιντάδ.

Εις τας Ηνωμένας Πολιτείας έχει αρχίσει ήδη ή εργασία διά την ανέγερσιν του HILTON εις Νέαν Υόρκην, Σάν Φραντσίσκο και Πόρτλαντ. Είναι σχεδόν έτοιμα τα ξενοδοχεία εις Ταρρυτάουν, Νέα Υόρκην, Όρενρα, Ίλλινόις και Σί. ατλ, Ούάσιγκτον. Έχουσιν ήδη υπογραφί συμβόλαια διά την ίδρυσιν ξενοδοχείων εις Μπογκότα, Μαγιαγκέζ (Πόρτο Ρίκο), Άσβίς, Αμπέμπα, Παρίσιον (Αεροδρόμιον Όρλύ), Μάντρεαλ (Αεροδρόμιον), Τόνιδα και Γενεύην.

Επί τη συγχώνευσιν των επιχειρήσεων πρό 15ετίας, Πρόεδρος της Έταιρίας εξέλεγχ ο κ. CONRAD N. HILTON, όστις εξακολουθεί να παραμένει Πρόεδρος της Έταιρίας και του Διοικητικού Συμβουλίου αυτής.

Βασίμως ήδη ελπίζομεν ότι ή δραστηριότης του Οργανισμού HILTON θα εινισχύση τουριστικώς την Ελλάδα.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ ΑΡ. 1294

ΤΗΝΟΝ - ΜΥΚΟΝΟΝ ΤΗΝΟΝ - ΠΕΙΡΑΙΑ

Αύθημερόν με το

D.E.S. «ΔΗΛΟΣ»

Έκ Πειραιώς ΣΑΒΒΑΤΟΝ 9.30 μ.μ.
και ΚΥΡΙΑΚΗΝ 8.30 π.μ.
Τηλέφ. 470.895 — 43.093

Διά ΒΡΙΝΔΗΣΙΟΝ - ΒΕΝΕΤΙΑΝ

Κάθε ΠΕΜΠΤΗΝ 2 μ.μ. το γνωστόν

Δ/η **"ΦΙΛΙΠΠΟΣ"**

Κάθε ΤΡΙΤΗΝ 2 μ.μ.

Διά ΜΥΚΟΝΟΝ - ΡΟΔΟΝ

Τηλέφωνα 474.141, 43.596, 477.976 και
εις όλα τα Γραφεία Ταξιδίων

Η ΤΑΧΥΤΕΡΗ ΓΡΑΜΜΗ ΒΡΙΝΔΗΣΙΟΥ Κάτ' εύθειαν διά ΒΡΙΝΔΗΣΙΟΝ

Κάθε ΣΑΒΒΑΤΟΝ 2 μ.μ.

Δ/η **"ΑΘΗΝΑ"**

Και κατ' εύθειαν διά ΠΕΙΡΑΙΑ
Από ΒΡΙΝΔΗΣΙΟΝ Κάθε ΚΥΡΙΑΚΗΝ 8 μ.μ.
Τηλέφωνα 474.141, 43.596, 477.976 και
εις όλα τα Γραφεία Ταξιδίων

ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΥΠΑΛΔΟΥ

ΤΑΚΤΙΚΑΙ ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

ΜΕΝΤΙΤΕΡΑΝΕΑΝ

ΠΕΜΠΤΗΝ 12ην μεσημβρινήν διά ΡΟΔΟΝ.

«ΕΛΛΑΣ»

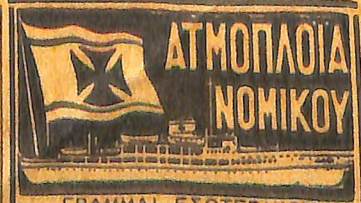
ΠΕΜΠΤΗΝ 2αν μ.μ. διά ΒΡΙΝΔΗΣΙΟΝ, ΒΕΝΕΤΙΑΝ.

«ΕΛΛΗ»

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ 6ην μ.μ. διά ΧΙΟΝ — ΜΥΤΙΛΗΝΗΝ.

ΜΕΝΤΙΤΕΡΑΝΕΑΝ

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 1ην μ.μ. διά ΒΡΙΝΔΗΣΙΟΝ, ΒΕΝΕΤΙΑΝ.

ΓΡΑΜΜΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

D.E.S. «ΔΗΛΟΣ»

ΠΕΜΠΤΗΝ 15 Ιουνίου 19
π.μ. διά ΤΗΝΟΝ, ΜΥΚΟΝΟΝ,
ΙΚΑΡΙΑΝ, ΣΑΜΟΝ, ΚΑΡΛΟ-
ΒΑΣΙ (ώραν 23).
Έπιστροφή εις Πειραιά Παρα-
σκευην (ώραν 22.30).

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 17 Ιουνίου 9.
30 π.μ. διά ΤΗΝΟΝ, ΜΥΚΟ-
ΝΟΝ, ΤΗΝΟΝ, ΠΕΙΡΑΙΑ (ώραν
23).
ΚΥΡΙΑΚΗΝ 19 Ιουνίου 8.30 π.μ.

ЕКДРОМА

RHODES : PERAEA

1990

984